

โจเซฟ สตีกลิทซ์

Joseph Stiglitz, 1943 -

นักเศรษฐศาสตร์สายนีโอ - เคนเนเซียน ผู้หาญกล้า
วิพากษ์โลกาภิวัตน์ เจ้าของรางวัลโนเบลปี 2001

เรียบเรียงโดย... *พัลลภ กฤตยาอนันต์* (M.Sc.- Asian Institute of Technology)
อส.สุนทร ชัยยีนดิฏฐ์ (Ph.D.- Economics, Australian National University)

ศาสตราจารย์โจเซฟ สตีกลิทซ์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของโลกในยุคปัจจุบัน เขาเป็นอาจารย์นักคิดที่ยิ่งใหญ่ เป็นศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยโคลัมเบียและมหาวิทยาลัยชั้นนำอีกหลายแห่ง และมีผลงานวิจัยและงานเขียนมากมาย นอกจากนี้ ยังเป็นนักนโยบายเศรษฐกิจที่มีบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างกว้างขวางทั้งในสหรัฐฯ และประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย โดยที่เคยเป็นประธานคณะที่ปรึกษาเศรษฐกิจของประธานาธิบดีบิล คลินตัน แห่งสหรัฐอเมริกา เป็นหัวหน้านักเศรษฐศาสตร์และรองประธานอาวุโสของธนาคารโลก และในปี ค.ศ. 2001 สตีกลิทซ์ ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ เขาเป็นผู้ที่รอบรู้และมีประสบการณ์ในเรื่องผลกระทบของการพัฒนาในระบบตลาดทุนเสรีในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างดีเยี่ยม และเป็นผู้ที่นำเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาวิกฤตการเงินโลกที่เกิดขึ้นในปี 2008 อย่างน่าสนใจยิ่ง

ประวัติและการทำงาน

ศาสตราจารย์โจเซฟ สตีกลิทซ์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน เกิดในครอบครัวเชื้อสายยิว เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 1943 ที่เมืองแกรี รัฐอินเดียนา ในปี 1960 - 63 เข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่ Amherst College และ Massachusetts Institute of Technology (MIT) ต่อมาได้ไปทำงานเป็นนักวิจัยที่มหาวิทยาลัยชิคาโก (1965 - 66) และกลับมาศึกษาต่อที่ MIT (1966 - 67) จนได้รับปริญญาเอก จากนั้น จึงไปทำงานเป็นนักวิจัยที่ประเทศอังกฤษที่ University of Cambridge (1969 - 70) และสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ Yale University, Stanford University, Oxford University และ Princeton

University ในปี 2000 สตีกลิทซ์ ริเริ่มจัดตั้ง Initiative for Policy Dialogue (IPD) ซึ่งเป็นกลุ่มเสวนาที่เป็นมันสมองด้านการพัฒนาระหว่างประเทศที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เพื่อเสนอแนะนโยบายการเงินและการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย สตีกลิทซ์เป็นอาจารย์ประจำวิชาเศรษฐศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ก่อนจะได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ในปี 2003 โดยสอนที่ Business School, Department of Economics และ School of International and Public Affairs (SIPA) นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ เป็นบรรณาธิการวารสาร "The Economists' Voice Journal" ด้วย

สตีกลิทซ์ ได้ชื่อว่าเป็นนักเศรษฐศาสตร์สายนีโอ-เคนเนเซียนนอกจากจะมีผลงานมากมายเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์จุลภาคแล้ว สตีกลิทซ์ยังมีบทบาทในด้านการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐฯและในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายอีกจำนวนมาก โดยที่เขาทำหน้าที่ประธานคณะที่ปรึกษาเศรษฐกิจของประธานาธิบดีบิล คลินตัน (Council of Economic Advisors (1995 - 97) เป็นหัวหน้านักเศรษฐศาสตร์และรองประธานอาวุโสของธนาคารโลก (1997 - 2000) ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ เมื่อปี ค.ศ. 2001 และในปี 2008 สตีกลิทซ์ก็ช่วยให้คำปรึกษาด้านเศรษฐกิจแก่ประธานาธิบดีบารัค โอบามา แห่งพรรคเดโมแครตของสหรัฐฯ และล่าสุดปี 2009 สตีกลิทซ์ ได้รับเป็นที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจให้กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ผลงานเขียนและการบรรยาย

สตีกลิทซ์ มีผลงานเขียนหนังสือ บทความและการบรรยายในที่ต่างๆ มากมาย และครอบคลุมเนื้อหาทางเศรษฐกิจในประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวาง เนื่องจากเขาทำงานทั้งเป็น

นักวิจัย อาจารย์ และที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ ผลงานหนังสือที่เขียนเอง ร่วมเขียนหรือเป็นบรรณาธิการ ที่สำคัญและน่าสนใจ ได้แก่ Theory of Commodity Price Stabilization (1981), Economics of the Public Sector (1986), Wither Socialism? (1996), Frontiers of Development Economics : The Future in Perspective (2000), Principles of Macroeconomics (2002), Economics (2002), Peasants Versus City-Dwellers : Taxation and the Burden of Economic Development (2002), Globalization and Its Discontents (2002), The Rebel Within : Joseph Stiglitz and the World Bank (2002), The Roaring Nineties (2003), New Paradigm for Monetary Economics (2004), Fair Trade for All : How Trade Can Promote Development (2005), Making Globalization Work (2006), Stability with Growth: Macroeconomics, Liberalization, and Development (2006), และล่าสุด The Three Trillion Dollar War (2008) นอกจากนี้ เขายังเสนอบทความ และบรรยายในการประชุมต่างๆ อีกมากมายกว่า 300 เรื่อง อาทิเช่น “The Economic Consequences of Mr. Bush” (2007), “Market socialism and neoclassical economics” (1993), “The causes and consequences of the dependence of quality on prices” (1987), “Credit Rationing in Markets with Imperfect Information” (1981) เป็นต้น

แนวคิดทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

สติกลิทซ์ มีผลงานวิจัยหลายเรื่อง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ การวิจัยที่เกี่ยวกับพลวัตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพของตลาดในระบบเสรี โดยเขาสนใจเรื่องเศรษฐศาสตร์แห่งความไม่แน่นอน (Economics of uncertainty) และเศรษฐศาสตร์แห่งข้อมูลข่าวสาร (Economics of information) ที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์ของข่าวสาร (Imperfect information) และอสมมาตรของข่าวสาร (Information asymmetries) ในตลาดที่ส่งผลกระทบต่อความไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและปัญหาต่างๆ ตามมา ทั้งเรื่องการว่างงาน การขาดแคลนสินเชื่อ เป็นต้น และด้วยผลการวิจัยนี้เอง ที่ทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบลในปี 2001 ในฐานะผู้วางรากฐานทฤษฎีทางตลาดที่มีข่าวสารแบบอสมมาตร (for laying the foundations for the theory of markets with asymmetric information)

สติกลิทซ์ ศึกษาปัญหาการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) ในหมู่ประเทศยากจน และประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลกอย่างยาวนานเป็นผู้รอบรู้และมีประสบการณ์สูง ในเรื่องผลกระทบของการพัฒนาในระบบทุนนิยมเสรี ว่าป็นตัวการทำลายรากฐานเศรษฐกิจและสังคมของประเทศยากจน

และกำลังพัฒนาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องการค้าเสรีทางการเงินในประเทศกำลังพัฒนาที่เร็วเกินไป โดยที่ประเทศยังขาดรากฐานทางกฎหมายและความพร้อมด้านต่างๆ ที่นำไปสู่การวิกฤติทางการเงินและเศรษฐกิจในประเทศเหล่านี้ตามมา รวมทั้งนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) ที่ทำลายรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจในหลายประเทศ และผลสุดท้ายก็ร้าวรอยกันเฉพาะคนกลุ่มน้อย คือ นักลงทุนต่างชาติกับนักการเมืองผู้กุมอำนาจสังคมนโยบายแปรรูป ซึ่งทำให้เขาต้องวิพากษ์ วิจารณ์นักเศรษฐศาสตร์สายทุนนิยมเสรี (free-market economists/fundamentalists) รวมทั้งนโยบายขององค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในฐานะผู้ผลักดันนโยบายและเป็นนายทุนเงินกู้ยืมอย่างรุนแรง

สติกลิทซ์ เห็นว่าปัญหาที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ วิกฤติการเงินโลก วิกฤติเศรษฐกิจถดถอย ปัญหาการว่างงาน การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม ความยากจน รวมทั้งปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นผลมาจากแนวคิดและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ผิดพลาด เขาวิจารณ์ว่าระบบตลาดทุนเสรี (Capital market liberalization) ที่มุ่งเน้นแต่การสร้างเติบโตและแสวงหาแต่ผลกำไรอย่างไร้จุดหมาย ไม่อาจนำไปสู่การเติบโตมั่นคงและยั่งยืน แต่กลับนำไปสู่ความไร้เสถียรภาพและปัญหาทางเศรษฐกิจตามมามากมาย เขาเห็นว่าการเติบโตไม่ใช่เรื่องของการเพิ่ม GDP เพียงอย่างเดียว เพราะอาจทำให้พลเมืองส่วนใหญ่มีชีวิตแย่ลงก็ได้ แต่ต้องเป็นการเติบโตที่เป็นธรรมและยั่งยืนในระยะยาว (long-term sustainable and equitable growth) ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมไม่ทำให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมจัดที่สร้างหนี้หรือใช้เงินกู้เป็นหลัก นอกจากนี้ การเติบโตจะต้องมีผู้ได้ประโยชน์ในฐานที่กว้าง คือพลเมืองส่วนใหญ่จะต้องได้รับประโยชน์ มิใช่ได้เฉพาะแต่คนกลุ่มน้อยกระจุกเดียว แนวคิดเศรษฐศาสตร์แบบมั่งคั่งกลุ่มบนก่อนแล้วค่อยไหลรินลงล่าง (trickle-down economics) ของพวก “ลัทธิเสรีนิยมใหม่” (neo-liberalism) หรือนักเศรษฐศาสตร์กลุ่มนีโอคลาสสิก (neoclassical economists) ใช้การไม่ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องบริหารให้มั่นใจได้ว่าทุกคนจะสามารถมีงานทำ มีรายได้ มีการศึกษาที่ดี และสามารถใช้ชีวิตอย่างเต็มศักยภาพ ในภาวะที่เศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำอย่างรุนแรงนั้น ลำพังกลไกตลาดเสรีไม่สามารถทำงานได้ผล ตลาดแก่ใจตัวเองไม่ได้ จะต้องอาศัยรัฐบาลเข้าไปแทรกแซงและกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เทคโนโลยี การศึกษารวมทั้งการกำกับดูแลธุรกิจภาคเอกชนให้ทำงานอย่างโปร่งใส และมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง